

Przedpłata w Administracji 0,90 zł, miesięczn.
z odnośnieniem do domu 1,— zł. miesięczn.
przez pocztę 1,25 zł mies., kwartalnie 3,75 zł.

KROTOSZYŃSKI

Ceny ogłoszeń: 1 m/m jednolatomy na str.
1-szej 50 groszy, w tekście 45 gr. Ogłoszenie
na str. 4-tej 10 gr m/m.

ORĘDOWNIK POWIATOWY

URZĘDOWE PISMO INFORMACYJNE DLA MIESZKAŃCÓW POWIATU KROTOSZYŃSKIEGO.

WYCHODZI W ŚRODY I SOBOTY.

Redakcja działu urzędowego — Starostwo w Krotoszynie, Tel. 39.

Redakcja i Administracja: Drukarnia Krotoszyńska — Krotoszyn, Floriańska 1, Telefon 164

Za redakcją działu nieurzęd. odpowiedź: Redaktor Kazimierz Reszelski, — Krotoszyn, ul. Floriańska 1, Zakład i miejsce odbicia, Drukarnia Krotoszyńska, Krotoszyn

Krotoszyn — Koźmin — Kobylin — Sulmierzów — Zduny — Pogorzela — Dobrzyca.

Francja przeobrażona...

Paryż, w lipcu 1939 r.

Dopiero obecnie, z perspektywy blisko trzech lat, ocenić można, jak wielki wstrząs przeszło życie Francji we wszystkich dziedzinach na skutek reform socjalnych, przeprowadzonych na przełomie lat 1936/37.

Kraj, który Rewolucją Francuską zapisał pierwsze karty historii nowoczesnej — był bodaj najbardziej ze wszystkich krajów europejskich zadowolony pod względem... właśnie społecznym. Brakło mu, uważanych już dzisiaj za elementarne, uprawnień świata pracy. Do zakresu pojęć nieznanymi należały we Francji jeszcze w 1936 roku rzeczy takie, jak urlopy robotnicze i pracownicze, ograniczenie czasu pracy, szereg dziedzin ubezpieczenia, a przede wszystkim ubezpieczenie na starość i na wypadek inwalidztwa pracy.

Zwyczajstwo bloku lewicowego w wyborach 1936 r. przyniosło — jakże w tych warunkach zrozumiałe! — skok w drugą ostateczność. Szybkość i radykalizm przeprowadzanych reform wytrąciły życie Francji z równowagi. Radykalne rozstrzygnięcia na temat czasu pracy, prowadzące aż do dwóch dni świątecznych w tygodniu, nagłe obciążenie produkcji kosztami powstającej dopiero opieki socjalnej — a równocześnie rozhuśtanie instyktu „zdobywczego” wśród demagogicznego z natury rzeczy zawodowego kierownictwa związków zawodowych — te wszystkie i innych jeszcze wiele okoliczności sprawiła, że życie gospodarcze Francji uległo wcale poważnym zaburzeniom.

Okres ten należy do przeszłości! Nie trzeba szczególnej bystrości obserwatora, ażeby dostrzec, że Francja, a szczególnie jej gospodarstwa wyszły z okresu reform i związanych z tym zaburzeń — zwycięsko. Energetyczne dionie premiera Daladier potrafiły utrzymać wszystko to z dziedziny reform socjalnych, co było dobre, konieczne i pożyteczne, a mocno przykrócić wszelkie prerosty, dość bujnie wykwitłe w atmosferze reformatorskiego rozpędu.

Potrąfiła energia premiera Daladier opanować szkodliwą demagogię wszechmocnego w swoim czasie „Führera” robotniczych związków zawodowych (G. G. T.) p. Jouhaux, postaci na firmamencie francuskim szczególnie nieprzyjemnej, zowodowego kierownika ruchu robotniczego, potrafiącego wyhodować sobie na „działaczostwie” wcale niegorszą sytuację materialną osobistą... Lekko-myślnie wywołany przez p. Jouhaux i jego biura, rojące się od zawodowców w tym względzie, strajk generalny w dn.

30 listopada r. ub. załamał się, nie udał się kompletnie, znacząc szczególnie doniosły etap pięknego przeobrażenia wewnętrznego Francji.

Dzisiaj — przeobrażenie to jest faktem

dokonywanym. Robotnik i pracownik umysłowy francuski zdobył ustawodawstwo socjalne, utrzymane w ramach rozsądnie ocenionych możliwości, ale — co ważniejsza — dostosowane również do mie-

dzynarodowej sytuacji politycznej. Tak więc — radykalne rozstrzygnięcie o 40-to godzinnym tygodniu pracy, powzięte w w pierwszym radosnym upojeniu reformatorskim, a paraliżujące przez kilka miesięcy przemysł i handel francuski, zmodyfikowane zostało i obecnie pracuje się we Francji 45 godzin tygodniowo, a więc w każdym razie nie zamyka się w poniedziałki i w soboty fabryk, biur i sklepów, nawet tych „grands magasins” na bulwarach paryskich, które bodajże właśnie w te dni największe przeprowadzały obroty. Ale równocześnie robotnik francuski pracuje w fabrykach, produkujących sprzęt wojskowy oraz wykonujących zamówienia dla wszelkich celów obrony narodowej — 60 godzin tygodniowo. I nie protestuje, i nie buntuje się, nie strajkuje! Robotnik francuski pojął, jak wielką była radość z przeciwnej strony Renu, kiedy czytano wieści o strajkach w fabrykach samolotów, o opóźnieniu wykończenia pawilonów „Expo” 1937... Patriotyzm zwyciężył, a to jest bardzo wiele, jeżeli zważyć radykalizację polityczną francuskiego świata robotniczego.

Wszechmocna dawniej G. G. T. (centrala związków zawodowych), próbująca dyktować rządowi nawet rozstrzygnięcia polityczne — zajęła stanowisko, przyszanę jej przez ustawodawstwo. Jest prawie uznaną reprezentacją robotników, powołaną do reprezentowania ich interesów wobec pracodawców i instancji rządowych. Skończyła się destrukcyjna rola polityczna G. G. T. i to osiągnięcie (dokładanie na str. 2-jej)

Zerwanie tamy na kanale Alberta w Belgii.

Na kanale Alberta w Belgii wydarzyła się wielka katastrofa wodna, wskutek zerwania tamy obok miasta Hesel. Wskutek katastrofy, która pociągnęła za sobą około 10 milionów franków strat, okoliczne tereny zostały zalane wodą, niszcząc cały dobytek ludzki. Na zdjęciu — widok zalanych wodą terenów, wskutek zerwania tamy na kanale Alberta, na przestrzeni około 500 mtr.

NIEMCY ZAWIADOMILI POLSKĘ O WIZYCIE

KRAŻOWNIKA „KOENIGSBERG”.

Warszawa. (PAT.) Rząd niemiecki zwrócił się do rządu polskiego z zawiadomieniem o zamierzonej wizycie kraźownika niemieckiego „Koenigsberg” w Gd.ńsku w dniach od 25 — 28 sierpnia br.

Zawiadomienie to dokonano, jak zwyczaj, z zachowaniem wszelkich wynikających ze statutu W. M. oraz z prawa prowadzenia spraw zagranicznych Gdańska przez Polskę przepisów, zostało podane do wiadomości senatu W. M. Gdańska.

Gdańsk kluczem losów imperium brytyjskiego.

„Jeśli się cofniemy — to będzie kres naszej potęgi.

Londyn. (PAT.) Omawiając znaczenie Gdańska, znany publicysta A. Garvin stwierdza na łamach „Observera” że Gdańsk nie jest małym lokalnym zagadnieniem, jak niektórzy mogliby błędnie przypuszczać.

Gdańsk jest kluczem do zagadnienia,

sięgającego daleko dalej i szerzej, dotyczy on bez wątpienia losu całej Polski i daleko więcej nie wyłączając nawet imperium brytyjskiego. Od dawna jest on kamieniem probierczym brytyjskich zobowiązań, kryterium brytyjskiej odwagi i rzetelności pod każdym względem oraz krytycznym punktem dla całego brytyjskiego systemu dyplomatycznego.

Niepowodzenie i nierozwaga w tym względzie spowodowałyby rozpadnięcie się frontu pokoju. Konsekwencją tego byłaby izolacja Wielkiej Brytanii i to smrotna izolacja. Po poddaniu się Europy przyszłoby kolej na poddanie się imperium.

Posiadamy uroczysty traktat pomocy dla Polski w razie jakiegokolwiek usiłowania bezpośredniego

lub pośredniego narzucania obcej woli temu narodowi. Słowo nasze musi być w pełni honorowane co do ducha i litery. Nie może być niedomówień i wykrętów. — Oto olbrzymia różnica między obecnym latem, a ubiegłą jesienią. Jeśli się cofniemy — to będzie kres naszej potęgi.

W zakończeniu p. Garvin omawia potęgę militarną Polski, stwierdzając, że nie ma bardziej mężnego narodu niż Polacy. Duma i tradycja wyrobiła w nich niezwykły charakter i hart. Odzyskanie niepodległości i należnej im pozycji między narodami sprawiło, że przeciw czemukolwiek, coby zagrażało jednemu lub drugiemu będą oni walczyli do ostatniej kropli krwi.

Zapowiedziana wizyta Hitlera w Gdańsku.

Berlin. Zapowiedziana wizyta Hitlera w Gdańsku według poglądów tutejszych kół politycznych stanowic ma: „wystrzał z najcięższej armaty” (??) w wojnie nerwów, jaka się toczy między Niemcami a Polską.

Wizyta ma na celu zademonstrowanie całkowitego poparcia przez Rzeszę Gdańsk, propagowanych przez hitlerowców gdańskich. W Berlinie oczekują z naprężeniem reakcji polskiej na wizytę Hitlera w Gdańsku.

Tania sprzedaż posezonna

od 1 — 14 lipca 1939 r.

Niestychanie tania sprzedaż posezonna połączona z reklamową sprzedażą konfekcji!

Moja tegoroczna sprzedaż posezonna — rekordem taniości!

Bezprzykładnie niskie ceny nie sprawia nikomu zawodu!

Prócz towarów sezonowych, których ceny zredukowane są do granic wprost nieprawdopodobnych, sprzedawac będą w okresie wyprzedaży sezonowej wszelkie inne towary po cenach **specjalnie niskich.**

Magazyn zaopatrzony w najświeższe nowości w największym wyborze

Bielizna

KOSZULE
STANICZKI
KOMBINACJE
KALESONY
KAFTANICZKI
PANTALONY
CHUSTECZKI

Konfekcja

PLASZCZE
SUKNIE
BLUZKI
SPÓDNICZKI
PIŻAMY
UBRANIA
SPODNIE

Galanteria

POŃCZOCHY
SZALE
SWETRY
TOREBKI
PARASOLE
GORSETY
REKAWICZKI

Nadzwyczajna okazja korzystnego zakupu płócien, wszelkiego rodzaju stołowiźny i bielizny pościelowej.

Flany - Story - Kapy - Kołdry - Obrusy - Serwetki - Dywany - Chodniki - Robótki - Ręczniki.

Resztki i partie okazjnie zakupione celem reklamy
po cenach bezkonkurencyjnych.

Piękne palta damskie cieszące się powszechnym uznaniem.

Ewolucja kolorów w dziedzinie koszul męskich.

Ulubiona bielizna damska w pięknych kolorach.

Kapelusze damskie, czapki, swetry damskie i dziecięce. Koronki — Klamry — Guziki — Wstażki — Paski.	WELNA I WŁÓCZKA. GOLFY. WIATROWKI.	KRAWATKI — KOSZULE — KOŁNIERZYKI — KAPELUSZE. Czapki — Szelki — Skarpetki — Rękawiczki skórkowe
--	------------------------------------	--

Trykotaże w najlepszych gatunkach w wszelkich rozmiarach **na składzie**
Wełny — Jedwabie — Woale — Podszewki — Piłtina

Publiczność zachwycona jest wielkim wyborem towarów **I TANIEMI CENAMI!**

„BAZAR” W. TYKOCINSKI KROTOSZYN

Pierwszorządny Magazyn Mód. Rynek 27 Tel. 36.

ka 16) 28 mórg 154 pr. kw. roli
1 „ 12 „ „ pastwiaska
nadrówni 1 „ 154 „ „ ogrodu
— „ 124 „ „ dodatku
— „ 48 „ „ podwórza
Razem 32 mórg 182 pretów kwadr.
8) echałupnik Szymon Bandura (działka 14)
34 mórg 20 pretów kw. roli
(we wsi) 1 „ 98 „ „ ogrodu
— „ 50 „ „ dodatku
— „ 48 „ „ podwórza
Razem 36 mórg 81 pretów kwadr.
9) echałupnik Wincenty Dymny (działka 20)
20 mórg 26 pretów kw. roli
(we wsi) 2 „ 171 „ „ ogrodu
1 „ 63 „ „ dodatku
— „ 47 „ „ podwórza
Razem 82 mórg 127 pretów kwadr.
10) echałupnik Andrzej Pańczak (działka 19)
29 mórg 166 pret. kw. roli
— „ 147 „ „ pastwiaska
(we wsi) 1 „ 105 „ „ ogrodu
— „ 122 „ „ dodatku
— „ 20 „ „ podwórza
Razem 38 mórg 20 pretów kw.
11) echałupnik Tomasz Pańczak (działka 18)
28 mórg 107 pret. kw. roli
3 „ 130 „ „ pastwiaska
(we wsi) 1 „ 75 „ „ ogrodu
— „ 54 „ „ dodatku
— „ 20 „ „ podwórza
Razem
12) echałupnik Tomasz Kodur (działka 15)
28 mórg 98 pretów kw. roli
(we wsi) 1 „ 136 „ „ ogrodu
— „ 88 „ „ dodatku
— „ 51 „ „ podwórza
Razem 31 mórg 131 pretów kwadr.
13) echałupnik Filip Musiałowski (działka
21) 33 mórg 109 pretów kw. roli
14) echałupnik Benedykt Dymny (działka
22) 47 mórg 56 pretów kw. roli
15) echałupnik Łukasz Pańczak (działka 23)
38 mórg 52 pret. kwadr. roli
— „ 55 „ „ laki
Razem 38 mórg 107 pretów kwadr.
16) echałupnik Jan Matłoka (działka 24)
23 mórg 64 pret. kw. roli
— „ 169 „ „ laki
3 „ 46 „ „ pastwiask
— „ 28 „ „ ogrodu
Razem 37 mórg 127 pretów kw.

17) echałupnik Wojciech Matłoka (dz. 25)
33 mórg 27 pretów kw. roli
— „ 111 „ „ laki
3 „ 24 „ „ pastwiaska
— „ 96 „ „ ogrodu
Razem 37 mórg 78 pretów kw.
19) probostwo (dz. P. II)
115 mórg 160 pret. kw. roli
7 „ 169 „ „ pastwiaska
11 „ 125 „ „ laki
(we wsi) 3 „ 126 „ „ ogrodu
— „ 98 „ „ podwórza
Razem 139 mórg 133 pret. kwadr.
19) młynarz Józef Niklewski (działka 9)
18 mórg 94 pret. kw. roli
2 „ 127 „ „ laki
1 „ — „ „ pastwiask
(we wsi) 3 „ 118 „ „ ogrodu
— „ 33 „ „ podwórza
Razem 26 mórg 12 pretów kwadr.
20) sołectwo (działka 4)
7 mórg 126 pretów kw. roli
21) szkoła (działka 7)
8 mórg 99 pretów kw. roli
1 „ 2 pretów kw. pastwiaska
— „ 30 „ „ ogrodu na szkolną drzewek
Razem 9 mórg 131 pretów kwadr.
22) organistówka (działka 6)
4 mórg 90 pretów kw. roli
1 „ 94 „ „ ogrodu
— „ 7 „ „ podwórza
Razem 6 mórg 11 pretów kwadr.
Za uzyskane prawo własności i za u-
stanie od kwietnia 1835 r. służby i obo-
wiązki na rzecz pana zobowiązano nowych
właścicieli gospodarzy do rocznej renty
na rzecz pana — byłego właściciela
ziemi. Wysokość tej renty była nastę-
pująca: 18 talarów od półrolnika, 9 ta-
larów od echałupnika w Sośnicy i 8 ta-
larów od echałupnika w Kaczyńcu. Kwoty
te były płatne w półrocznych ratach
na św. Marcina (1 X) i na św. Jerzego
(1 IV.) Rentę tę zapisano na hipotekach.
Oprócz renty zobowiązano nowych go-
spodarzy właścicieli do uiszczania „ofiary”
albo t. zw. 24% podatku państwu: pół-
rolników w kwocie 2 talarów i 4 grosze
srebrne, echałupników w kwocie 1 talara
3 grosze srebrne rocznie. S śniać miała
płacić 1) od 3 półrolników 6 tal. 12 grar
2) od 14 echałupników 15 tal 12 gr srebr.
3) od karczmarza 1 tal. 5 gr srebr.

4) od dominium 67 tal. 3 gr srebr.
Razem rocznie 90 tal. i 2 gr srebr.
Obowiązywał także podatek zwany
„podymne”, który wynosił 1 talar 22 gr
srebrne i 6 fenigów od komina rocznie
na rzecz państwa pruskiego.
Na rzecz księcia pozostało nadal t. zw.
meszne, które wynosiło od półrolnika 1
ówier poznańska (= 17% pruskiej miar-
rek) żyta i tyleż owsa.
Wreszcie pozostały ciężary komunalne
zwykłe w naturze lub pracy (utrzymanie
drog i m. s. ów...) Dominium miało da-

wać ze swych lasów drzewo i cieślę do
reperacji mostów położonych na obszarze
Sośnicy.
Jesienią 1835 r. skończyło się prawo
wypasania lasów pańskich jak również
ustąpiło prawo czerpania drzewa opalowe-
go z lasów pańskich
Wielkie ciężary, łączące się z uzyska-
nym prawem własności, wpłynęły na
nowych gospodarzy tak, że mołazczenie
przyjęli chłopci pod zaborem pruskim —
bez entuzjazmu. Kazimierz Sibiński

Podziękowanie.
Za tak liczne dowody szczerego i głębokiego współczucia, wy-
rażonego nam z powodu śmierci nieodżałowanego ojca i dziadka
S. P.
PIOTRA MINTY
składamy tą drogą wszystkim, którzy oddali Zmarłemu ostatnią przy-
sługę serdeczne
„Bóg zapłać“.
Rodzina.

ZARZĄD GMINNY ZDUNY
wydzierżawi oleje owocowe
położone na terenie gromady Konarzew.
Oferty złożyć należy w zarzą-
dzie Gminnym w Zdunach do
soboty dnia 8 bm. godz. 12 ej.
Wójt (→) Długi.

Wydzierżawienie aleii
Gromada Dąbrowa Krotoszyńska
wydzierżawi drogą przetargu ofertowego
aleję jabłoniową na szosie Dąbrowa-Ro-
zopole.
Oferty uprasza się składać w sołectwie
w Dąbrowie do dn 10 lipca rb. do go-
dziny 12. Otwarcie ofert dnia 10 lipca
o godzinie 13 tej.
Soltys Jagła.

Spis zapowiedzi Nr. 53/39.
Zapowiedź
Podaję do ogólnej wiadomości, że
1. Józef Jakubek robotnik, stanu wolnego, za-
mieszkały w Kromolicach syn włodarza Fran-
ciszka Jakubka i jego małżonki Marianny z Or-
ganistów zamieszkałych w Kromolicach.
2. Stefania Kasprzakówna, robotnica, stanu
wolnego, zamieszkała w Benicach, córka zmarle-
go robotnika Michała Kasprzaka i jego małżonki
Michaliny z Stachowiaków, zamieszkałej w
Benicach.
chcą zawrzeć związek małżeński.
Krotoszyn, dnia 12 czerwca 1939 r.
UrządNIK Stanu Cywilnego, Szymankiewicz.

POSZUKUJE
pokoju umebl. z utrzymaniem
od 15. VII. lub 1. VIII rb.
Zgłoszenia do Redakcji Krot. Ored. Pow.
Dozbrojmy Polskę na Morzu.